Voiman Venäjä –hanke ja -raportti

Tausta ja toteutus

Erityisasiantuntija Terhi Ylitalo
Tutkimusyksikkö, Puolustusministeriö

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ministry for Foreign Affairs of Finland

Haasteiden Venäjä 2007-2008

- Yhteiskunta
- Sisäpolitiikka
- Talous, liikenne ja kuljetus
- Ympäristö
- Energia
- Ulkopolitiikka

Muutosten Venäjä 2011-2012

- Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka
- Sotatalous, talous ja energiapolitiikka
- Venäjän ja IVY-maiden kriisipotentiaali
- Yhteiskunnallinen vakaus

Voiman Venäjä 2018-2019

Ulkopolitiikka
Sotilaallinen puolustaminen ja puolustusteollisuuden resurssit
Sisäinen kehitys

Yhteiset ja poikkileikkaavat teemat
Ennakointityöskentely

Yhteishanke: PLM, SM ja UM

Päätavoitteet

I Ajankohtainen ja kattava näkymä Venäjän nykyisyyteen ja myös vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

II Lisätään alan osaamista ja tutkimusta.

III Lisätään yhteistyötä, myös tutkijoiden ja viranomaisten välillä.

Toteutus

Kolme teemaryhmää: ulkopolitiikka, sotilaallinen puolustaminen ja sisäinen kehitys

- Asiantuntijat valittiin asiantuntemuksen ja saatavuuden perusteella
- Ryhmien vastuuhenkilöt toimivat ryhmiensä koordinaattorina ja organisaattorina
- Osa asiantuntijoita mukana kommentaattori-statuksella
- Lisänäkemyksiä yhteistilaisuuksissa toimineilta alustajilta
- Tukiryhmä toteutuksen tukena (PLM, SM, UM ja MPKK)

Peruskysymykset

- Ilmiön nykytila: 2010-2020 -luku
- Muutos- ja jatkuvuustekijät sekä indikaattoreita muutoksille
- Ilmiön merkitys ja vaikutus:
    - Venäjän vakauteen
    - Suomi-Venäjä -suhteisiin
    - Suomen turvallisuuteen
    - EU:n ja kansainväliseen turvallisuuteen
- Pohdittavaksi myös: ilmiöitä/tekijöitä, jotka saattavat muuttaa suoraan tai välillisesti kehityssuuntaa Suomen turvallisuuden kannalta kielteiseksi

Ennakointityöskentely

- Suomalaisia näkökulmia Venäjän tulevaisuuteen
- Laadittiin 4 Venäjää koskevaa tulevaisuuskuvaa sekä näiden vaikutuksia

Toiminnot ja kustannukset

Toimenpiteet

- 5 yhteistilaisuutta (ml. ennakointipäivä)
- Teemaryhmät kokoontuivat kukin 3-6 kertaan
- Työskentelyä myös pienryhmissä ja asiantuntijat itsenäisemmin

Julkaisu

- Työskentelyssä tuotettiin teemakohtaiset luvut
- Raporit koottiin PLM:n erillisjulkaisuksi
- Voiman Venäjä –raportti julkaistiin 12.3.2019
- Russia of Power – englanninkielinen ulos 7/2019
- Julkaisuluvat pyydetty ja osallistujien nimet mainittu julkaisussa, ellei toisin ole sovittu

Hankkeen kesto ja kokonaiskustannukset

- Toteutettiin 1/2018-12/2018
- Julkaisu-, käännös- ja painatusprosessit 1-6/2019
- Kustannukset noin 60 000 – 70 000 € (+ julkaisu- ja käännös noin 30 000 €)
- Disseminaatiotoimintaa ja –kustannuksia vuoden 2019 loppuun

Teemaryhmien asiantuntijat

Venäjän ulkopolitiikka
Kirjoitusvastuussa: Jyri Lavikainen, yhteistyössä Katri Pynnöniemen ja Sinikukka Saaren kanssa
Osallistujat: Pauli Järvenpää, Jyri Lavikainen, Harri Mikkola, Olli-Matti Mikkola, Matti Pesu, Katri Pynnöniemi, Sinikukka Saari, Sampo Saarinen ja Elina Sinkkonen
Kommentaattorit: Mika Aaltola, Tuomas Forsberg, Pekka Hirvonen, Karoliina Honkanen, Minna Jokela, Klaus Korhonen, Tommi Lappalainen, Heli Simola ja Veli-Pekka Tynkkynen

Venäjän sotilaallinen puolustaminen ja puolustusteollisuuden resurssit
Koordinointivastuussa: Petteri Lalu
Venäjän sotilaallinen puolustaminen
Osallistujat: Juha Kukkola, Petteri Lalu, Simo Pesu ja Katri Pynnöniemi
Venäjän puolustusteollisuuden resurssit:
Osallistujat: Cristina Juola, Aleksi Päiväläinen, Karoliina Rajala, Laura Solanko ja Ville Tuppurainen
Kommentaattorit: Pauli Järvenpää ja Arttu Jääskeläinen

Venäjän sisäinen kehitys
Koordinointivastuussa: Salla Nazarenko
Osallistujat: Kaarina Aitamurto, Anna-Liisa Heusala, Vesa Korhonen, Sanni Koski, Veera Laine, Jussi Lassila, Eemil Mitikka ja Salla Nazarenko
Kommentaattorit: Minna Jokela, Meri Kulmala, Katarine Lindstedt ja Mikko Vienonen

Venäjän tulevaisuudet: muutostekijät ja ilmiöt
Kirjoitusvastuussa: Simo Pesu
Osallistujat: hankkeen asiantuntijoita sekä ulkopuolisia asiantuntijoita

VENÄJÄN ULKOPOLITIIKKA
1. Johdanto
2. Ulkopolitiikan lähtökohdat ja tavoitteet
2.1 Strateginen päätöksenteko
Talouden merkitys
2.2 Maailmanpolitiikan muutos Venäjän näkökulmasta
Strategiset intressit
Uhkakuvat
Etupiirin käsite Venäjän ulkopolitiikassa
2.3 Venäjän keskeiset tavoitteet kansainvälisissä suhteissa
Globaalihallinta ja YK
Suhteet Yhdysvaltoihin
Strateginen kumppanuus Kiinan kanssa
Venäjän tavoitteet Euroopassa
Venäjän tavoitteet lähiulkomailla
Arktinen alue
3. Ulkopolitiikan menetelmät
3.1 Venäjän kilpailustrategia
Hybridivaikuttaminen
Informaatio- ja kybervaikuttaminen
Taloudellinen vaikuttaminen
3.2 Kilpailustrategian rajat
4. Johtopäätökset Suomelle

VENÄJÄN SOTILAALLINENPUOLUSTAMINEN JA PUOLUSTUSTEOLLISUUDEN RESURSSIT
Johdanto
Venäjän sotilaallinen puolustaminen
1. Johdanto
2. Venäläinen sodan kuva
2.1 Venäjän sotilaalliset uhkamallit
2.2 Epäsuorat ja epäsymmetriset vaikuttamiskeinot
2.3 Venäjän suhtautuminen Natoon, kansainväliseen sotilasyhteistyöhön ja sen oma kollektiivinen kansainvälinen sotilasyhteistyö
2.4 Venäjän sotilaalliset suorituskyvyt ja niiden kehittyminen
3. Venäjän asevoimat
3.1 Johtamisjärjestelmä
3.2 Ydinaseistus
3.3 Maavoimat
3.4 Maahanlaskujoukot
3.5 Venäjän ilma-avaruusvoimat
3.6 Merivoimat
3.7 Täsmäaseet
3.8 Elektroninen sodankäynti
3.9 Informaatioteknologiset vaikuttamiskeinot
3.10 Erikoisoperaatiojoukot
3.11 Yksityiset turvallisuus- ja sotilasorganisaatiot
3.12 Sopimussotilaat – keskeinen osa Venäjän asevoimien henkilöstöstrategiaa
4.Johtopäätökset
Venäjän puolustusteollisuuden resurssit
1. Johdanto
2. Venäjän talouskasvu ja federaation puolustusmenot
3. Valtiolliset varusteluohjelmat
3.1 Varusteluohjelma 2020
3.2 Varusteluohjelma 2027
4. Puolustusteollisuus
4.1 Yleiskuva ja yritysten taloudellinen tila
4.2 Innovaatioita ja muita haasteita
4.3 Venäjän asevienti
5. Johtopäätökset

VENÄJÄN SISÄINEN KEHITYS
1. Johdanto
2. Sisäisen turvallisuuden järjestelmä
2.1 Päätöksentekojärjestelmä Venäjällä
2.2 Oikeusjärjestelmän ja lainsäädännön kehitys
2.3 Sisäisen turvallisuuden hallinto
2.4 Venäläisen hallinnon ongelmia: korruptio ja intressiryhmien verkostot
2.5 Terrorismi ja ääriliikkeet
3. Yhteiskunnallinen vakaus ja kansalaisyhteiskunta
3.1 Arvomaailmat ja asenneilmapiiri
3.2 Luottamus venäläisessä yhteiskunnassa
3.3 Venäjän viestintätila
3.4 Protestit ja kansalaisten poliittinen vaikuttaminen
3.5 Autoritaarisen järjestelmän vaikutus mielipideilmastoon
4. Talous ja väestönkehitys
4.1 Talous
4.2 Demografia ja kansanterveys
4.3 Maahanmuutto Venäjälle
4.4 Siirtotyöläisten radikalisaatio
5. Johtopäätökset

VENÄJÄN TULEVAISUUDET: MUUTOSTEKIJÄT JA ILMIÖT
1. Ennakoinnin lähtökohdat
2. Venäjään kytkeytyvät globaalit megatrendit ja arvioita niiden vaikutuksista
Globaalien megatrendit ja Venäjän tulevaisuudet suomalaisesta näkökulmasta
2.1 Huomioita globaalien trendien vaikutuksista
3. Heikkoja signaaleja Venäjän kehityksessä
Yhteiskunnan kehitykseen liittyviä heikkoja signaaleja
Ulkosuhteiden hoitamiseen liittyviä heikkoja signaaleja
Taloudellisia heikkoja signaaleja
Sotilaallisia heikkoja signaaleja
4. Venäjän mahdollisia tulevaisuuksia
4.1 Nykykehityksen jatkuminen:
Nykykehityksen jatkumisen keskeisiä ilmentymiä:
Venäjän vallitsevan kehitysnäkymän merkitys Suomelle
4.2 Nykykehitystä suotuisampi kehitys
Venäjän vallitsevaa suotuisamman kehitysnäkymän merkityksiä Suomelle
4.3 Nykykehitystä heikompi kehitys 170
Nykyhetkeä heikomman kehityksen keskeisiä ilmentymiä:
Venäjän vallitsevaa heikomman kehitysnäkymän merkitys Suomelle
4.4 Venäjän valtion sisäinen hajautuminen
Venäjän hajautumiskehityksen merkityksiä Suomelle
5. Johtopäätöksiä Venäjän kehitysnäkymistä

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Julkaisu ladattavissa: http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-663-060-4

Englanninkielinen:
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161710

EERO JÄRNEFELT, Raatajat rahanalaiset / Kaski 1893, Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo